

**[Vāks: Projekts 25.09.2009
Letonika
trešais kongress
(logo uz dzirnakmens fona)]**

A. god. / Ļ. cien. _____

Laipni lūdzam Jūs pagodināt ar savu klātbūtni
Letonikas III kongresu
2009. gada 26.–27. oktobrī
Latvijas Zinātņu akadēmijas Mazajā konferenču zālē
Augstceltnes III stāvā,
Rīgā, Akadēmijas laukumā 1

Kongresa organizācijas komiteja

PĒTĪJUMI LETONIKĀ: PAVEIKTAIS UN DARĀMAIS

LETONIKAS III KONGRESA PROGRAMMA

26. oktobris

9.30–10.00 **DALĪBNIEKU REĢISTRĀCIJA**

10.00–10.30 **KONGRESA ATKLĀŠANA**
(kongresa sēdes vada
akadēmiķi Dace Markus un Ojārs Spārītis)

Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents
Juris Ekmanis

Valsts himna

Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas
studentu muzikāls priekšnesums

Valsts prezidenta **Valda Zatlera** apsveikums

Lietuvas vēstnieks Latvijā **Antans Vaļonis**

Igaunijas vēstnieks Latvijā **Jāks Jērīts**

Latvijas Republikas kultūras ministrs **Ints Dālderis**

Latvijas Republikas izglītības un zinātnes ministres
Tatjanas Koķes apsveikums

Latvijas Republikas Saeimas Izglītības, kultūras
un zinātnes komisijas priekšsēdētājs **Jānis Straziņš**

Latvijas Universitātes rektors **Mārcis Auziņš**

10.30–11.45   **ZIŅOJUMI**

Akadēmiķe **Vaira Vīķe-Freiberga**
Dziesma, tauta, valoda

Akadēmiķis **Jānis Stradiņš**
*Latvijas intelektuālās un politiskās elites
izveidošanās: problēmas un pretrunas
(Latvijas Universitātes dibināšanas 90 gadu atskatā)*

Akadēmiķe, programmas «Letonika» koordinatore
Ilga Jansone
Letonika: no ieceres līdz rezultātiem

11.45–12.30   **KAFIJAS PAUZE**

**Programmas «Letonika»
publikāciju izstādes atklāšana**

Jauno grāmatu atvēršanas svētki

12.30–14.30   **PROJEKTU VADĪTĀJU UN IZPILDĪTĀJU ZIŅOJUMI**

1.1. Projekts „Latviskā apziņas atmoda un nevardarbīgās pretošanās pieredze (1945–1991)”

Dr. habil. sc. pol., Dr. iur. Tālav Jundzis
Nevardarbīgās pretošanās pieredzes izpēte
un tās nozīme starptautiskajā kontekstā
(10 min.)

Dr. habil. hist. Heinrihs Strods
Netradicionāla pieeja
padomju okupācijas perioda izpētē
(10 min.)

Ph. D. Eduards Bruno Deksnis
Trimdas loma Latvijas neatkarības idejas uzturēšanā
ārzemēs un tās izpētes problēmas
(10 min.)

1.2. Projekts „Okupācijas režīmi Latvijā un to sekas: politiskie, ekonomiskie, tiesiskie, sociālie un ētiskie aspekti. 1940–1965”

Dr. hist. Daina Bleiere
Padomju režīms Latvijā –
izpētes problēmas un rezultāti
(15 min.)

Dr. hist. Kārlis Kangeris
Vācu okupācija Latvijā – tiesiskie aspekti
(15 min.)

1.3. Projekts „Latvijas ārpolitika un diplomātija 20. gadsimtā”

Dr. habil. hist. Inesis Feldmanis
Latvijas ārpolitiskā stratēģija
starpkaru periodā (1918–1940)
(30 min.)

1.4. Projekts „Etniskie un sociālpolitiskie procesi Latvijā: stereotipu analīze”

Dr. hist. Anete Karlsonē
Etniskie un sociālpolitiskie procesi Latvijā
(10 min.)

Dr. habil. hist. Ilga Apine
Identitāšu dažādība Latvijā
(15 min.)

14.30–15.00 KAFIJAS PAUZE

15.00–17.00   **PROJEKTU VADĪTĀJU UN IZPILDĪTĀJU ZIŅOJUMI**

1.5. Projekts „Letonikas avotu izpēte un datorizācija”

Dr. hist. Ieva Ose

*Letonikas avotu izpēte un datorizācija
(15 min.)*

Dr. hist. Ilga Zagorska

*Jauni avoti par vēlo paleolītu Latvijā
(7 min.)*

Dr. h. c. hist. Lilita Vanaga

*Etnogrāfisko materiālu krātuves datu digitalizācija
(7 min.)*

1.6. Projekts „Valoda un vide”

Dr. habil. philol. Brigita Bušmane

*Valodas pētījumi teritoriāli un sociāli ierobežotās vidēs
un nacionālā identitāte (12 min.)*

Dr. philol. Jānis Silis

*Latvijas nacionālo reāliju tulkojuma standartizācija:
problēmas un risinājumi
(6 min.)*

Dr. philol. Ilga Šuplinska

*Starpnozaru pētījumi Rēzeknes Augstskolā
(6 min.)*

Dr. philol. Ieva Ozola

*Kurzemes izpēte Liepājā: ieguvumi un perspektīvas
(6 min.)*

1.7. Projekts „Latviešu valodas struktūra, funkcijas un elementi: izpēte un sistematizācija”

Dr. habil. philol. Ojārs Bušs
Latvijas vietvārdu vārdnīca, „purvs” un citas vietas
(15 min.)

Dr. habil. philol. Daina Nītiņa
Latviešu valodas gramatika kā mūžīgais dzinējs
(15 min.)

1.8. Projekts „Vecuma grupu valodas īpatnības Latvijā: lingvistiskais, sociālais un kultūras aspekts”

Dr. habil. philol. Dace Markus
Letonikas programma – sākums mērķtiecīgai bērnu valodas pētniecībai Latvijā
(10 min.)

Dr. paed. Sarmīte Tūbele
Disleksijas riska pētījumi „Letonikas” programmā
(10 min.)

Dr. philol. Laura Tidriķe
Jauniešu valodas daudzdimensionāls pētījums „Letonikas” programmā
(10 min.)

18.30   **KONCERTS KONGRESA DALĪBNIEKIEM.**
Grupa *Borova MC*

19.15   **DISKUSIJA PIE KAFIJAS TASES**

27. oktobris

10.00–12.00 PROJEKTU VADĪTĀJU UN IZPILDĪTĀJU ZIŅOJUMI

1.9. Projekts „Latviešu valodas skaidrojošo vārdnīcu un jaunaizguvumu datubāze”

Dr. habil. philol. Andrejs Veisbergs
Latviešu valodas jaunaizguvumi un to datubāze
(15 min.)

Mg. sc. comp. Normunds Grūzītis,
Mg. philol. Gunta Nešpore
Latviešu valodas skaidrojošo vārdnīcu datubāze
(15 min.)

1.10. Projekts „Eiropas vērtības Latvijas kultūrā un intelektuālās tradīcijas veidošanās (no apgaismības līdz zināšanu sabiedrībai 21. gs.)”

Dr. phil. Ella Buceniece
Filosofiskie pētījumi par intelektuālās tradīcijas veidošanos Latvijā
(10 min.)

Dr. phil. Raivis Bičevskis
Vācijas un Latvijas filosofiskās domas krustpunktos
(Johans Gotfrīds Herders, Johans Georgs Hāmanis,
Nikolajs Hartmanis, Martins Heidegers Rīgā)
(10 min.)

Mg. phil. Ģirts Jankovskis,
līdzautori: Mg. phil. Kārlis Vērpe,
Bc. phil. Elvīra Šimfa, Bc. phil. Māris Kūlis
Latvijas filosofs/-e: stāsts digitālā formātā
(10 min.)

1.11. Projekts „Starpkultūru komunikācija: Latgale-Latvija-Eiropa”

Dr. habil. philol. Zaiga Ikere
Latgale Latvijas un Eiropas kultūrtelpā
(15 min.)

Dr. hist. Irēna Saleniece
Latvijas vēstures atspoguļojums
Latgales dzīvesstāstos
(15 min.)

1.12. Projekts „Kultūra un vara: mijiedarbes latviešu valodā, literatūrā un folklorā”

Dr. philol. Ojārs Lāms
Latviešu pamattekstu pētījumi:
interdisciplināritāte un poētikas diskretās potences
(15 min.)

Dr. philol. Ausma Cimdiņa
Kultūra kā politiska substance un arguments:
ieskats Letonikas pētījumos starpnozārē
(15 min.)

12.00–12.30 KAFIJAS PAUZE

12.30–14.30 **PROJEKTU VADĪTĀJU UN IZPILDĪTĀJU ZIŅOJUMI**

1.13. Projekts „Kolektīvās un individuālās identitātes dzīvesstāstos”

Dr. sc. soc. Baiba Bela

*Identitāte kā kultūras resurss sabiedrības attīstībā
(15 min.)*

Dr. sc. soc. Dagmāra Beitnere

*Mantojumi attieksmēs un attiecībās
kultūras socioloģijas diskursā:
Latvijas zinātnieku references
(15 min.)*

1.14. Projekts „Latviešu rakstnieku daiļrades, latviešu teātra un mūzikas kultūras izpēte”

Dr. habil. philol. Benedikts Kalnačs

*Letonika un salīdzināmā literatūra
(10 min.)*

Dr. philol. Anita Rožkalne

*Literatūras, folkloras un mākslas izpēte
e-zinātnes gaismā
(10 min.)*

Dr. art. Guna Zeltiņa

*Aktuālie pētījumi teātrī, mūzikā un kino
(10 min.)*

1.15. Projekts „Tradicionālā kultūra Latvijā: vēsturiskie un mūsdienu aspekti”

Dr. philol. Dace Bula

*Latviešu folklorā, nacionālā savdabība
un starptautiskā folkloristika*

(10 min.)

Dr. hist., Dr. habil. art. Juris Urtāns

Augšzemes ezeri: arheoloģija un folklorā

(10 min.)

Aldis Pūtelis

Virtuālā folkloras krātuve

(10 min.)

1.16. Projekts „Latvijas mākslas vēstures diskursi 21. gadsimtā”

Dr. art. Elita Grosmane

Jaunākās atziņas Latvijas mākslas vēsturē

(20 min.)

14.30–15.00 KAFIJAS PAUZE

15.00–17.00 KONGRESA NOSLĒGUMA SĒDE

LZA goda loceklis **Jānis Streičs**
Par Letonikas vietu un lomu mūsdienu sabiedrībā

Akadēmiķe, programmas „Letonika”
vadītāja vietniece **Maija Kūle**
Nacionālās identitātes pētījumi: nākotnes ieceres

Valsts pētījumu programmu
uzraudzības padomes locekle **Agrita Ozola**
*„Letonikas” programmas īstenošanas vērtējums:
skats no malas*

Akadēmiķis,
programmas „Letonika” vadītājs **Jānis Stradiņš**
Kongresa darba rezumējums. Secinājumi un priekšlikumi

**17.00–18.00 SKATS UZ RĪGU
NO LZA AUGSTCELTNES 17. STĀVA**

Kongresa organizatori

Latvijas Zinātņu akadēmija
Latvijas Universitāte
LZA Baltijas stratēģisko
pētījumu centrs
LU Filozofijas un
socioloģijas institūts
LU Latvijas vēstures institūts
LU Latviešu valodas institūts
LU Literatūras, folkloras
un mākslas institūts
Latvijas Akadēmiskā bibliotēka
Latvijas Mākslas akadēmijas
Mākslas vēstures institūts
Rīgas Pedagoģijas un izglītības
vadības akadēmija
Rīgas Latviešu biedrība
Daugavpils Universitāte
Liepājas Universitāte

Kongresa programmas / redakcijas komiteja

Jānis Stradiņš (priekšsēdētājs)
Baiba Bela-Krūmiņa
Daina Bleiere
Dace Bula
Brigita Bušmane
Ojārs Bušs
Ausma Cimdiņa
Inesis Feldmanis
Elita Grosmane
Zaiga Ikere
Ilga Jansone
Tālavš Jundzis
Benedikts Kalnačs
Anete Karlsona
Maija Kūle
Dace Markus
Ieva Ose
Ieva Ozola
Andrejs Spektors
Andrejs Veisbergs

Orgkomiteja

Jānis Stradiņš – 67213663; stradins@lza.lv
Maija Kūle – 67229208; fsi@lza.lv, maya@lza.lv
Ilga Jansone – 67227696; ilgajan@lza.lv
Ilga Tālberga – 67225889; humana@lza.lv
Tālavš Jundzis – 67227555; 29489249; bspc@lza.lv; jundzis@apollo.lv

Informācija par Letonikas III kongresu un programmu „Letonika” atrodama
mājaslapā: www.letonikasprogramma.lv

LOGO: JĀNIS MUROVSKIS; DIZAINS: GUNTA PLOTKA, AIVARS PLOTKA; TEKSTA DIZAINS: SANDA RĀPA